

Shulchan Arukh Yoreh Deah 66:9

Fish blood, although it is permitted, if he gathers it in a vessel – it is forbidden as *marit ayin*; therefore, if it is recognizably from fish, for example if it contains scales – it is permitted.

דם דגים, אף על פי שהוא מותר, אם קבצו בכלי - אסור משום מראית עין;
לפיכך, אם ניכר שהוא מדגים, כגון שיש בו קשקשים - מותר.

Shulchan Arukh Yoreh Deah 87:3-4

RMI

The practice is to make almond milk, and to marinate fowl in it, since (the prohibition of cooking or eating fowl and milk) is only Rabbinic (even in kosher *beheimah* milk);

But *beheimah* meat – one should leave almonds next to the milk because of *marit ayin*, as was explained above Section 66 regarding blood.

RYC

It is forbidden to cook in human milk, because of *marit ayin*.

But if human milk fell into a meat *tavshil*, it is nullified without measurement.

RMI

It follows from this that all the more so it is forbidden to cook in nonkosher milk, or to cook nonkosher meat in kosher *beheimah* milk;

but only *beheimah* meat; but fowl, which are rabbinically forbidden – there is no concern.

הגה:

ונהגו⁷ לעשות חלב משקדים, ומניחים בה בשר עוף, הואיל ואינו רק מדרבנן,
אבל בשר בהמה - יש להניח אצל החלב שקדים, משום מראית העין, כמו שנתבאר לעיל סימן ס"ו לענין דם.

אסור לבשל בחלב אשה,

מפני מראית העין.

ואם נפל לתוך התבשיל - בטל, ואין צריך שיעור.

הגה:

ונראה לפי זה דכל שכן דאסור לבשל לכתחלה בחלב טמאה, או בשר טמא בחלב טהורה;
ודוקא בשר בהמה, אבל בעוף, דרבנן - אין לחוש

Darkhei Teshuvah to Yoreh Deah 66

כגון שיש בו קשקשים - מלשון זה משמע לכאורה דבעינן שיהי' מעורב בהדם קשקשים,
ואפשר דגם ליקח קשקשים וליתן בתוך הדם לא מהני אא"כ נשאר בו מעצמו קשקשים;
אולם, מלשון הרמ"א לקמן סי' פ"ז סעי' ג' משמע דהכא שרי להניח קשקשים אצלו.
חדושי הגרעק"א ז"ל.

“For example if it contains scales” – this wording implies that the scales must be mixed in with the blood.

Possibly even placing scales in the blood would be insufficient; only leftover scales suffice.

However, the wording of RMI 87:3 implies that placing scales next to the blood is sufficient.

(from Chiddushei Rabbi Akiva Eiger)

Darkhei Teshuvah to Yoreh Deah 87

ע"י בחגורת שמואל סק"י שכ"ו ז"ל: אם הניח אצל חלב אשה שקדים - נמי מותר, דאז נמי ליכא משום מראית עין. עכ"ל:
See Chagorat Shmuel, who wrote: Putting almonds next to human milk also suffices to resolve *marit ayin*.

SHU" T Harei Besamim 5:33 (R. Aryeh Leibush Horowitz, 1847-1909, Eastern Europe)

Stanislav, 24 Adar I 5765, to Rabbi Simkha Frankel Teomim, Rabbi of Podgorz . . .

I received your letter regarding the factory that makes a pareve butter called Parevel made from walnut oil, called "kokuz", and fit for milk and meat dishes.

Your honor was in doubt whether or not this is comparable to almond milk or fish blood and therefore you ordered the manufacturer to place on each packet a seal stating that it was pareve, and for the papers to have written on them "Kosher Pareve",

and for a mark representing this to be on the certificates,

so as to remove the concern for *marit ayin*.

You asked my thoughts regarding this.

Privately - I see no concern for *marit ayin* here.

because *Kreiti UPLEiti* resolves the apparently difficult positions of RMI by saying that *marit ayin* applies only to things that are of the same category as Biblically forbidden things,

such as fish BLOOD and human MILK,

whereas almond 'milk' is really just a fruit drink that looks like milk and so is called 'milk',

and since it is not really milk – one should not apply *marit ayin* to it.

After all, the naturalists say that many vegetables resemble insects; should we forbid eating them lest people come to eat insects?! That idea has no root or branch; the fact that they didn't forbid fowl in almond milk is sufficient evidence.

Even the requirement to have almonds juxtaposed when (serving almond milk) with kosher *beheimah* meat is because almond milk is called "milk"; but this walnut oil product is called "kokoze", and looks nothing like butter. Consider that regarding *shatnez*, RMI wrote that when canvas is as common as linen, there is no concern for *marit ayin* when sewing it wool, since onlookers will assume it is canvas.

So too in our case, where there is much walnut oil, there is obviously no concern for onlookers.

If your honor acted beyond the line of the law in into labeling the packets and papers to account for onlookers – *yeyasher kokheikh vekheileikh*.

בעזה"ת, סטניסלאב, בארבעה ועשרים לחודש אדר הראשון תרס"ה לפ"ק.

יהי נועם ה' עלי כבוד ש"ב הרב הגדול חריף ובקי שהיו"ח מ' שמחה פרענקיל תאומים נ"י, ראבד"ק פאדגורז יצ"ו.

מכתבו הגיעני עד"ש בענין שנתסיד שמה בית מלאכת חרשת שעשה חמאה פארווע הנקרא פארוועאל

שנעשה משומן אגוז הנקרא 'קאקוז', והוא ראוי למאכלי חלב ומאכלי בשר,

ועלה ונסתפק כ"ת אם אולי יש לדמות זה לחלב שקדים או לדם דגים,

שעל כן צוה שבעלי הפאבריק להניח על כל פאקעט חותם שהוא פארווע, וגם על הניירות יהי כתוב כשר ופארווע, וגם על כתבי

התעודות יהי סימן בזה, למען יסתלק החשש דמ"ע [=מראית עין].

ושאל מאתי חות דעתי העני' בזה.

כשאני לעצמי - איני רואה בזה חשש דמ"ע, דהרי בכ"פ סי' פ"ז כ' בענין חלב שקדים במה שתמהו ע"ד הרמ"א שכ' דבבשר עוף א"צ

להניח שקדים, דהרי גם במידי דרבנן חיישי' למ"ע, וכ' הוא: דהא דמצינו לרז"ל בכריתות כא. בדם דגים שכנסו בכלי דחיישי' למ"ע אם

לא דאית בי' קשקשים - הוא משום דדם דגים דם ממש הוא, רק התורה התירתו, וכן בחלב אשה, שחושש הרשב"ם משום מ"ע - כיון

שהוא חלב גמור כחלב בהמה, משא"כ חלב שקדים, הרי לאו חלב הוא רק מין פרי ומשקה הוא, רק משום שמראהו כמראה חלב נקרא

בשם המושאל חלב, וכיון שבאמת אינו חלב - אין לדון בו משום מ"ע,

והרי אמרו הטבעיים שיש הרבה ירקות שדומין לשרצים; אף אתה צא ואסרו לאכילה שלא יטעו בשרצים!?

ולכן אין לזה שרש וענף, ודי שאסרו בבשר בהמה ולא בבשר עוף. ע"ש.

ובחלב שקדים, שמצריכים הפוסקים להניח שקדים בבשר בהמה - משום שעב"פ שמו חלב בעצם בשם לוויו חלב שקדים,

אבל שומן אגוז, מי נתן לו שם חמאה?! ונקרא רק 'קאקוזאל!' וגם אינו דומה במראהו כלל לחמאה, ומדוע אפוא נחוש בזה למ"ע . . .

אבל היכי דשכיח היתרא כמו איסורא - ל"ח למ"ע, דהרואים יתלו בהיתרא,

דהרי מצינו לענין כלאים דאסרו במתני' פ"ט דכלאים השיראין והכלך משום מ"ע,

ואפ"ה פסקינן בש"ע יו"ד סי' רצ"ח דכיון דהאידינא משי מצוי בינינו לפיכך א"ב משום מ"ע ומותר עם הצמר ועם הפשתן,

וברמ"א שם כ' דבמקום דלא שכיח קנבוס - אסור לתופרו תחת בגד צמר; ובמקום דשכיח - שרי . . .

וא"כ בנידוננו דשכיח הרבה שומן קאקוז - פשיטא דליכא בזה חשש רואים, ו

אם כ"ת עשה בזה עוד לפנינו משהו"ד שציין הפאקטען והניירות מפני הרואים - יישר כחו וחילו. ידידו ש"ב דור"ש באהבה.

SHU"YABIA OMER (R. Ovadiah Yosef) 6:YD8

Tel Aviv, 22 Cheshvan 5730

I was asked by Rav P. Tschorsch, head of the division of kashrut here, regarding the current practice in several hotels to serve guests after meat meals a cup of synthetic milk, with no actual milk in it, only vegetarian milk, is there no concern here for the *marit ayin* of the tourists staying in the hotel, who will think that "the strap has been loosed" to permit drinking milk after eating meat at the same meal

...

However, PRI CHADASH agreed with RMI to permit fowl meat in almond milk, "Because when RASHBO forbade (cooking meat) in human milk because of *marit ayin* – that was a novelty, and let us not add to it, because we do not decree on the basis of *marit ayin* except where this is explicit in the Talmud, because otherwise we should forbid *chayah* meat without *nikur* so that people not eat *beheimah* meat without *nikur*,

and if we come to add decrees at our own discretion – we could forbid many similar things, . . . so we ought not to originate decrees of our own discretion after the conclusion of the Talmud."

. . . so too, since the matter has spread and everyone knows that vegetarian milk is common – we are not concerned for *marit ayin*, and this is not similar to human milk which is not common (in a vessel).

and the gaon Tiferet Yisroel already wrote that one should not be concerned for *marit ayin* except where there is some evidence tending toward (the appearance of) prohibition rather than permission . . .

and this explains well the widespread practice of using matzah meal for frying and cooking without concern for *marit ayin* lest onlookers think that it's wheat flour . . .

ב"ה. תל אביב. כ"ב חשוון תש"ל עמודי שש. לפ"ק.

נשאלתי מאת הרה"ג כ' פ' טבורש נ"י, ראש מחלקת הכשרות כאן,

אודות מה שנהגו כעת בכמה בתי מלון להגיש לאורחים אחר ארוחה בשרית, כוס חלב סינטטי שאין בו כל תערובת של חלב אמיתי, אלא הוא חלב צמחוני בלבד,

האם אין לחוש בזה משום מראית העין של התיירים המתגוררים במלון שיחשבו שהותרה הרצועה לשתות חלב אחר מאכלי בשר בסעודה אחת.

...

אולם הפרי חדש (סי' פד סק"ז) הסכים לד' הרמ"א להקל בשר עוף בחלב שקדים,

דאעיקרא מה שאסר הרשב"א בחלב אשה משום מראית העין - חידוש הוא, והבו דלא להוסיף עלה,

משום דלא גזרינן משום מראית העין זולת מה שנתבאר בש"ס להדיא,

שאל"כ בואו ונאסור בשר חיה בלי ניקור כדי שלא יטעו להתיר חלב של בהמה וכו',

ואם באנו להוסיף מדעתינו - יש לנו לאסור הרבה כיוצא בזה . . .

ואין לנו לחדש גזרות מדעתינו אחר סתימת התלמוד. ע"כ.

. . . וה"נ מאחר שנתפשט הדבר והכל יודעים שמצוי חלב צמחוני - לא חיישינן למראית העין,

ולא דמי לחלב אשה דלא שביח.

וכבר כ' הגאון תפארת ישראל (בכלכלת שבת אות לד) שאין לחוש למראית העין אלא כשיש קצת הוכחה לאיסור יותר מלהיתר. עש"ב.

ובזה ניחא שפיר מה שנתפשט המנהג להשתמש בפסח בקמח מצה אפויה לטיגון ולבישול ולא חששו למראית העין שיחשבו שהוא קמח חטה.

...

Talmud Pesachim 36a

as Rabbi Yehoshua said to his son:

On the first day (of Pesach) don't knead (flour) for me in milk; from then on – knead for me in milk.

But we learned in a beraita:

One may not knead dough with milk;

and if he kneaded – all the bread is forbidden, *mishum hergel aveirah*. !?

Rather Rav Huna must have said:

On the first day (of Pesach) don't knead for me in honey; from then on – knead for me in honey.

Or if you prefer: actually (he did say) in milk,

in accordance with what Ravina said: *k'ayn tora* – permitted;

here too: (he permitted kneading in milk) *k'ayn tora*.

כדאמר להו רבי יהושע לבניה:

יומא קמא לא תלושו לי בחלבא; מכאן ואילך - לוושו לי בחלבא.

והתניא:

אין לשין את העיסה בחלב;

ואם לש - כל הפת אסורה, מפני הרגל עבירה. !?

אלא הכי קאמר:

דיומא קמא לא תלושו לי בדובשא; מכאן ואילך - לוושו לי בדובשא.

ואיבעית אימא: לעולם בחלבא,

כדאמר רבינא: כעין תורא – שרי;

הכא נמי: כעין תורא.

RIF:

If you altered it and made it *k'ayn tora* – it is permitted; since you altered it, people will know that it was done as a mnemonic so that they not come to sin, and therefore it is permitted.

ואי שני להו ועביד להו כעין תורא – שרי; דכיון דשני בהו, מידע ידיע דלהיכרא עבד להו הכי דלא ליתו בהו לידי תקלה, ולפיכך מותרין:

RASHI:

A small amount, *k'ayn tora*, one may knead in bread,

because it is eaten immediately at one time, and isn't kept so that they forget that it was kneaded in milk

כעין תורא - מעט כעין של שור - מותר ללוש בחלב,

דאכיל ליה מיד בבת אחת, ולא משהי ליה דלינשי שנילוש בחלב.

<https://www.ok.org/article/dairy-bread/>

Rabbi Sholom Kesselman

Rashi translates it to mean "like the eye of an ox" . . .

In contrast, the Rif (*Chullin 38a*) and the Rambam (*Hilchot Maachalot Asurot 9:22*) translate the phrase "*k'ayn turah*" to mean "similar to an ox".

<https://www.yeshiva.co/midrash/26334>

Rabbi Yirmiyahu Kaganoff

We find a dispute among early Rishonim as to what the Gemara means when it says that one can prepare a dough like a bull's eye.

Rashi explains it to mean that it is the size of a bull's eye . . .

Other authorities explain that this refers to the shape of the dough. The Gemara means that if one shaped the dough like a bull's eye or some other unusual shape.

Siddur Rashi 8

I found from Rabbeinu Chananel:

An oven that was smeared with animal fat –

Rabbah bar Ahilai forbade baking in that oven even though it had been lit on fire, lest one come to eat that bread with milk.

But if they smeared the bread itself – {it is permitted}, because people won't err and eat it with dairy.

So too, if one put fat pieces of meat on it or sunk them into it, in the usual manner – that is certainly permitted, because anything that is {recognizable} – is permitted,

as we say below: Like *k'melo ayna detora* – it is permitted to knead with milk . . .

and the beraita “we may not knead ~~that~~ dough with milk etc.” – is because it is not recognizable.

מצאתי הג' רבינו חננאל:

ההוא תנורא דטחוח בשמן –

אסר רבה בר אהילאי למיפא בההוא תנורא אף על פי דמסיק ליה,

דילמא אתי למיכל בההיא פת חלב,

אבל אם טחו הפת עצמו - [שרי?], דבהא לא טעי אינשי למיכליה בכותח,

וכן נמי אם נתנו על גבי הפת חתיכות שמינות ומשוקעות קצת בתוכו בדרך שרגילין לעשות - וודאי מותר,

דכל מילתא דמיכבד {מינכר} - [שרי?],

בדאמר' לקמן: **כמלא עינא דתורא - שרי ללוש בחלב,**

והא דתניא אין לשין אהיה עיסה בחלב בו' - משום דלא מינכרא מילתא. יצחק;

Sefer Halttur

Rashi: A small amount *chada k'ayn tora*

פירש"י: דבר מיעוט חדא כעין תורא;

Nimukei Yosef

K'ayn tora – like the eye of a bull, extended and small, which is different than other bread

כעין תורא. כגון עין השור משוך וקטן, שהוא משונה משאר לחם.

Talmid HoRashbo (from Kovetz Shitot Kamai)

K'ayn tora – like the tor, big but short in width

כעין תורא. כמו התור, גדולים וקצרים ברוחב.

Meiri

Small like the image of the eye of the bull

קטנים כדמות עין השור

Agudah

כעין תורא

Raavyoh

כעינא תורא.

Hagahot Shaarei Dura according to Kovetz Shitot Kamai (but not in the original)

כעין תורה

Gilyonei HaShas

נ"ב: בשו"ת באר שבע סי' ל"ב מפרש כעין העי"ן בצירי, ותורא הוא כמו תוריתא דנהמא דפירושו צורה

Mishnah Bekhorot 7:4

עיניו גדולות כשל עגל או קטנות כשל אווז

Its eyes big like a calf's or small like a goose's

BAYIT CHADASH Yoreh Deah 97:1

As for the custom of baking lechem mishneh every Friday in one oven with meat lekhatichilah - we consider these breads a small thing that is eaten rapidly on Shabbat and is k'ayna d'tora.

So wrote Hagahot Shaarei Dura.

His reason is since nothing will be left of them after Shabbat, we need not be concerned that he will come to eat them with milk on Shabbat,

as there is no one in Israel so poor as to not eat meat on Shabbat.

However, we do often have leftover bread after Shabbat, so we have no permission according to Rashi,

So we must be relying on RIF, who thinks that with a shinui one may even bake a lot.

One ought not be strict like Rashi, even though Tosafot agree with his interpretation; since it is shel sofrim, follow the lenient position. So wrote Issur vaHeter.

Nonetheless, one who is strict to make three small breads, so there won't be anything left after Shabbat that he might come to eat with milk – deserves blessings.

"אין לשין וכו' ואי עבדינהו כעין תורא שרי" –

פירש רש"י: שלא לש אלא דבר מועט וכו'.

ולפירוש, "כעין תורא" דקאמר - כלומר עוגה קטנה כעינו של שור, מפני שנאכלת מיד ולא יבוא לידי שכחה שיאכלנה עם בשר. וכ"כ סמ"ג (לאוין קמ נג ע"ג).

ומה שנוהגים לאפות לחם משנה בכל ערב שבת בתנור אחד עם בשר לכתחלה –

חשבינן להני לחמין לדבר מועט, שנאכל מהר בשבת, והוי כעינא דתורא.

כ"כ בהגהת שערי דורא סימן ל"ה.

וטעם דבריו כיון שלא נשאר מהם לאחר השבת - אין לחוש שמא יבוא לאכלן בחלב בשבת, דאין לך עני בישראל

שלא יאכל בשר בשבת.

ומיהו, לדידן, דרגילות הוא שנשאר מהני לחמין אחר השבת - אין להן היתר לפירוש רש"י,

וצ"ל דסומכין על פירוש רב אלפס, דהני לחמין עשויין בשינוי, דמתוך כך יזכור שלא לאכלן עם חלב אף לאחר

השבת, דלפירוש רב אלפס, כיון שעושין שינוי - יכול לאפות אפילו הרבה;

ואין להחמיר כפירוש רש"י, אף על פי שגם התוספות הסכימו לפירוש, כיון דבשל סופרים הוא - הלך אחר

המיקל וכ"כ באיסור והיתר הארוך סוף כלל מ' (דין יט) עיין שם

ומכל מקום, המחמיר לעשות ג' לחמים קטנים, שלא יהא נשאר מהם לאחר השבת שיבוא לאכלן בחלב -

תבוא עליו ברכה:

Portuguese muffins (*bolos levados*) are a wonderfully, fluffy, chewy, delicious-tasting bread. Several brands were certified kosher by the Vaad HaKashrut of New England (KVH) when I moved to the Boston area in 1993. Now there are none, even though the recipe and means of production have not changed at all.

The underlying halakhah has not changed either. No one denies that Portuguese muffins were legitimately hekhshered. What changed was the halakhic policy followed by the KVH. Reconstructing the history of this issue may provide a window onto the often opaque relationship between policy and psak. As a bonus, we may be able to predict or argue for future policy changes.

The presenting halakhic issue is that Portuguese muffins are dairy, and halakhah generally bars dairy bread lest it be eaten with meat. We'll discuss the details of that prohibition below. For now, all we need to know is that Rabbi Joseph Dov Soloveitchik, who was based in Boston, ruled that labelling packaged bread as dairy was sufficient to permit it; that the KVH followed this psak; and that everyone understood this to be a reasonable ruling. It is also worth recalling that Thomas' English Muffins were certified as OU Dairy throughout this period.

Here is the story as told in Rabbi Chaim Jachter's [Gray Matters 5](#).

"A kashrut expert told me that the reversal resulted from a troubling event when an eminent Rav accidentally ate meat sandwiched in dairy bread. The Rebbetzin did not realize that the bread she used to make the sandwich was dairy. Rabbanim realized that stamping the word dairy on the bread wrapping is ineffective in preventing milk-meat mixtures. Although Rav Soloveitchik's logic is impeccable, his ruling is problematic on a practical level".

Rabbi Jachter carefully and precisely conveys that the Rav was correct intellectually, but wrong in practice. What does that mean? If the purpose of the rule against dairy bread is to prevent it being eaten with meat, and package labels don't accomplish this, in what sense was he correct?

Rabbi Jachter explains as follows.

- A. One can understand the prohibition against dairy bread either as an *issur cheftzah*, meaning that the bread itself is considered nonkosher, or else as an *issur gavva*, that a person may not possess such bread lest he come to eat it with meat. If (and only if) we take the former approach, the bread itself becomes forbidden at the time it emerges from the oven, and later packaging cannot restore it to permissibility.
- B. Gilyon Maharsha and Nachalat Tzvi disagree as to whether one may add milk to dough in an amount that will become nullified. Gilyon Maharsha argues that this is a violation of the principle that one cannot deliberately nullify prohibitions, whereas Nachalat Tzvi contends that principle is inapplicable to dairy in bread. The halakhah follows Nachalat Tzvi.
- C. We can align Gilyon Maharsha with the *issur cheftza* position, and Nachalat Tzvi with the *issur gavva* position. Thus the Rav is intellectually correct that the prohibition is not an *issur cheftza*, and in principle packaging could make it permissible. However, packaging is practically ineffective.

I don't find the connection compelling. Aside from the general debate among acharonim as to whether any *issur derabanan* can be an *issur cheftzah*, Nachalat Tzvi points out that dairy bread is permitted if one is making little enough that there is no risk of leftovers from a pareve or dairy meal. This proves that the bread becomes prohibited, however one constructs the prohibition, only if there is a risk of it creating a prohibited meat-milk combination. (Gilyon Maharsha surely admits that there is no prohibition of mixing milk into dough for bread that will not last past the initial meal.) Therefore, if the baker intends to package the bread in a manner that effectively controls that risk, it would be permitted even according to Gilyon Maharsha. In other words, Rabbi Soloveitchik's position works according to both Gilyon Maharsha and Nachalat Tzvi; either the packaging sufficiently controls the risk or it doesn't. (Mutatis mutandem, this applies to all the many other attempts to place acharonim on one side or the other of the *issur cheftza* question, such as whether, having baked a large prohibited amount, one may break it into small amounts and distribute it among the poor.)

Thus the only relevant question with regard to the Rav's opinion is whether he is correct in practice. Rabbi Jachter tells us that he was thought to be until the above anecdote occurred.

I don't believe that kashrut policy is made in response to third-hand anecdotes. Even if the story isn't an urban legend, it could at most have crystallized a broad prior discomfort with the package-labelling leniency.

In fact, the KVH had long been in the practical minority on this issue. Its idiosyncratic policy was tolerated by other agencies out of respect for the Rav. The policy changed because the Rav died, and a generational shift in KVH administration brought in leadership from other agencies. The KVH no longer had the standing or the motivation to go it alone.

There seems to be no intellectual question at all here, merely one of practical judgement.

Except here, two issues intrude. First: Shouldn't it matter how distinctive the packaging is, and how likely the bread is to be stored outside the packaging? Second: If all this is so, why was the OU happy to continue hekhshering English muffins?

Here we need to mention another exception to the prohibition. Bread that is intrinsically distinctive as dairy is permitted.

(English muffins may also fit under the previous exception, assuming that an individual muffin is generally fully consumed in one sitting. Do we judge the loaf or the batch? But I think the convention is that we judge the sale-unit, and English muffins come in packages of six). This explains why many dairy pastries are permitted, such as croissants and cheese danishes. The KVH

also went on certifying Irish Soda Bread. (What – you didn't know that Irish soda bread is always dairy, and absent distinctive packaging, would easily mistake it for other roundish breads? Kashrut policy is not made for culinary amei haaretz!) English muffins remain distinctive. The problem is that unlike 30 years ago, a supermarket is likely to have many brands of English muffins, and only about half of them will be dairy. So the distinctiveness of English muffins no longer says "dairy". The OU has therefore come up with new explanations for its continuing to hekhsher Thomas' English muffins as dairy. Rabbi Jachter cites a statement from 2006 which states that the key issue is that despite being labelled dairy, Thomas' muffins are not, and in fact, they contain an amount of milk that is batel. It seems that the OU is in fact rejecting the Gilyon Maharsha. It might be questioned whether any intentional ingredient in an industrial food product can be batel; obviously the company includes it because it has some effect on the consumer experience, of taste or texture (milk products are unlikely preservatives, assuming preservatives can be batel). And the CRC now hekhshers dairy English muffins with whey in the ingredients, and the OU now certifies Thomas' Buttermilk English Muffins.

Arukh HaShulchan YD 97:4-9

It seems that they explain Chazal's *k'ayn tora* as referring to the "head of the row" regarding mixed kinds (see Mishnah Kilayim 2:3 and others) which is clearly different visually and they won't come to err by eating it with meat . . .

The gaon Maharit was asked about morsels that they bake in tailfat.

He responded that there is no concern since the custom is such, and it is publicly known, so they won't come to eat it with milk . . .

From his words we can learn that anything that is publicly known as dairy or meat – there is no concern. Accordingly, our dairy foods made by bakers – since it is publicly known throughout the world that they are dairy – it is permitted to buy them and eat them even without their having an altered form . . .

But this requires investigation before ruling, and one must consider the matter.

ערוך השולחן יורה דעה סימן צ סעיף ד - ט

. . . ונראה שהם מפרשים מה שאמרו חז"ל כעין תורא לשון ראש תור שבכלאים שניכר בזה תמונה אחרת ולא אתו למיטעי לאכלן בבשר, ואולי דמפני זה המנהג בכל תפוצות ישראל כשאופין בחמאה וחלב ונקרא פוטער קוכין עושים אותם בציר אחר מפת סתם שמעקמים העיסה וניכר לכל, ומנהג ישראל תורה היא וחדשים מקרוב באו שאין עושין כן, ויש לגעור בהן, אא"כ ממולאים בגבינה, דבזה לא אתו למיטעי לאוכלן עם בשר, או שיש בהן הרבה חמאה, שניכר שהיא של חלב: סעיף ו

והנה בזמנינו זה עושים האופים פת צנומה שקורין סוחארקעס ויש מהם של חלב וקורין זה מילי"ק"א סוחארקעס ואין הפרש בתמונתן בינם לבין שאינם לא של בשר ולא של חלב ולכאורה אסורים באכילה ושאלתי לאופים בני תורה ואמרו לי שאלו של חלב ניכרים הרבה במראיתם מפני שומנם שאינם דומין כלל לאחרים ועוד אפשר לומר משום דעל יותר מיום אחד אין לוקחין ובזמן מועט לא חיישינן כמ"ש בסעיף ד' [דקיי"ל להקל כפירש"י וכהרמב"ם כמ"ש בב"ע"ש]: סעיף ז

הגאון מהרי"ט ז"ל נשאל על מיני גלוסקאות שהיו אופין בשומן האליה ונמכרים כך בחנות [תשו' מהרי"ט סי"ח] והשיב דלבני העיר אין חשש בדבר דכיון שנהגו כך ונתפרסם הדבר לא יבואו לאכלם בחלב ואף על פי שבתחלת ההנהגה היה באיסור - מ"מ, עתה, שכבר נתפרסם - אין איסור, ולא גרע זה משינוי, דמותר, ורק יש לחוש לעוברים ושבים מעיר אחרת שיקנום ויאכלום בחלב ופשיטא שיש לנו לחוש גם לאורחים להרים מכשול מלפניהם ומ"מ אם אין משימים שומן אליה אלא דבר מועט באופן שיש ס' מהקמח נגד השומן - אין חשש בדבר ע"ש. עוד כתב דגלוסקאות הנקראים אלחש"ו אף שיש בהם שומן כדי נתינת טעם - מותר, שממולאים מיני מתיקה ואין דרך לאוכלם בחלב ע"ש [והביאו הפר"ח סק"א]:

סעיף ח

מדבריו יש ללמוד דדבר שנתפרסם שזהו של חלב או של בשר אין חשש

ולפ"ז גם במאכלי חלב שלנו שעושים האופים -

כיון שנתפרסם לכל העולם שזהו מאכלי חלב - מותר לקנותם ולאכלם אם נאפים אפילו בלא שינוי;

וא"כ, גם בסוחארקעס שכתבנו בסעיף ו', אם נתפרסם לכולם שזהו מחלב - אין איסור בדבר

וגם בדבר שאין דרך לאוכלם בחלב - מותר לעשות בשומן, וכן להיפוך

וצ"ע לדינא ויש להתיישב בזה

[ע"י פ"ת בשם צ"צ שחקר בנותן חלב לתוך יין ולפמ"ש דרק בפת גזרו - אין זה שאלה כלל וע"י פמ"ג שחקר בלש בשוגג אם מותר ואין כאן ספק דלא חילקו חז"ל בזה ובכל אופן אסור . . .